

Komentarz Izby Gospodarczej „Wodociągi Polskie” dotyczący opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w ramach opracowania „Blue Deal”

Izba pozytywnie przyjmuje inicjatywę Blue Deal. Z pewnością woda powinna być priorytetem w środowiskowej polityce Unii Europejskiej. Mając na uwadze, że „Blue Deal” jest dopiero w fazie koncepcyjnej, mamy możliwość wpływu na jego formę.

Uwagi do opinii wypracowanych w Europejskim Komitecie Ekonomiczno-Społecznym

Wypracowane dotychczas opinie ekspertów Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego budzą nasze poparcie, ale w niektórych aspektach również niepokój.

W opinii pt. „Dostęp do wody: ubóstwo wodne i jego wpływ na politykę społeczną” zwraca się uwagę na konieczność zapewnienia dostępu do wody wszystkim ludziom. Oczywiście zgadzamy się z tą tezą, podkreślając jednak, że usługi wodne, podobnie jak wszystkie inne usługi komunalne, wymagają stałego finansowania. Zapewnienie darmowego dostępu do wodociągów i kanalizacji odbiorcom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, wymaga sfinansowania tych działań ze źródeł publicznych. Naszym zdaniem ta kwestia została poprawnie uregulowana w dyrektywie 2020/2184. Szczegóły powinny zostać uporządkowane poprzez zorganizowanie pomocy socjalnej w krajach członkowskich. Należy z całą mocą podkreślić, że usługi wodociągowe i kanalizacyjne wymagają systematycznego finansowania i nie jest możliwe zapewnienie darmowych usług wodnych. Jeśli nie zostaną one sfinansowane z taryfy, konieczne będzie wykorzystanie środków z podatków, stałych dotacji, czy innych funduszy publicznych. Usługi wodne muszą więc mieć formę transakcji po to, aby były stabilne, trwałe i bezpieczne.

Kwestia różnic między publiczną a prywatną gospodarką wodną jest bardziej złożona, niż to opisano w punkcie 1.9. Zarówno prywatne, jak i publiczne usługi mają swoje wady i zalety. Należy także zaznaczyć, że usługi wodociągowe i kanalizacyjne nie są w stanie funkcjonować bez udziału podmiotów prywatnych, które zaangażowane są w różny sposób, np. poprzez świadczenie usług eksploatacyjnych, prowadzenie inwestycji, rozliczanie rachunków za wodę, poszukiwanie wycieków, przeróbkę osadów itd.

Zasada „zanieczyszczający płaci” musi bezwzględnie pozostać podstawą transparentnego finansowania usług wodociągowych i kanalizacyjnych. Wymagają one znaczących, systematycznych nakładów, gdyż zapewniają ochronę środowiska i bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców.

Szczególne zainteresowanie Izby budzi opinia pt. „Zrównoważona i odporna infrastruktura wodna oraz zrównoważone i odporne sieci wodociągowe”. Popieramy postulat, aby priorytetem dystrybucji i wykorzystania wody było zawsze zaopatrzenie ludności w czystą i przystępną cenowo wodę pitną, zwłaszcza w przypadku niedoboru wody. Ten cel należy postawić na pierwszym miejscu – przed zużyciem wody do celów przemysłowych, przez sektor turystyki i rolnictwa.

Niepokój budzą zapisy, które są niezgodne z podstawowym prawem Unii Europejskiej, czyli z zasadą pomocniczości, a także zasadą zwrotu kosztów za usługi wodne i zasadą "zanieczyszczający płaci". Należy także podkreślić, że decyzja o organizacji usług wodociągowych i kanalizacyjnych jest decyzją państwa członkowskiego. Dlatego ewentualna decyzja o centralizacji usług wodnych powinna być niezależną decyzją samorządów. Niewłaściwe jest stwierdzenie, że centralizacja usług w jednej organizacji publicznej jest najlepszym rozwiązaniem.

Popieramy konieczność skoncentrowania wysiłków na rzecz ograniczania zużycia wody w wodociągach, rolnictwie i przemyśle. Branża prowadzi działania redukujące straty wody w systemach wodociągowych.

Izba popiera działania na rzecz technologii wodooszczędnych.

Popieramy postulat przyznania priorytetu usługom wodociągowym w sytuacjach kryzysowych.

Pominięcie kwestii finansowania w debacie o dostępie do usług wodociągowych i kanalizacyjnych jest nietransparentne i może prowadzić do degradacji infrastruktury krytycznej a także zasobów naturalnych. Nie należy zapominać, że przedsiębiorstwa wodociągowe i kanalizacyjne nie tylko dostarczają podstawowe usługi, ale także zapewniają bezpieczeństwo zdrowotne odbiorców, dbając o dobrostan ludzi i środowiska.

Popieramy postulat, aby Blue Deal objął finansowaniem infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną.

Potrzeby sektora wodociągów i kanalizacji w kontekście Blue Deal

Europejski Zielony Ład daje możliwość zwrócenia uwagi opinii publicznej i polityki na zagadnienia związane z gospodarką wodną. Budowanie świadomości w kryzysie klimatycznym jest dla branży wodociągów i kanalizacji bardzo ważne. Ponadto dla bardzo kapitałochłonnych usług wod.-kan. to także szansa pozyskania dodatkowego źródła finansowania w postaci preferencyjnych mechanizmów finansowych jak np. tzw. niebieskie obligacje proponowane przez Europejski Bank Inwestycyjny.

Dla branży wodociągowo-kanalizacyjnej istotne są inwestycje w infrastrukturę. Należy tu podkreślić istotność dwóch programów, które są już opracowane:

- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych zawierający listę zadań do realizacji w celu wdrożenia dyrektywy ściekowej.
<https://www.wody.gov.pl/nasze-dzialania/krajowy-program-oczyszczania-sciekow-komunalnych>
- Program inwestycyjny w zakresie poprawy jakości i ograniczenia strat wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi zawierający listę inwestycji koniecznych do wdrożenia dyrektywy w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

<https://www.gov.pl/web/infrastruktura/przyjeto-program-inwestycyjny-w-zakresie-poprawy-jakosci-i-ograniczenia-strat-wody-przeznaczonej-do-spozycia-przez-ludzi>

Te dwa programy powinny być bazą do opracowania planu funduszy wspierających rozwój branży.

Ponadto branża potrzebuje wsparcia w następujących aspektach:

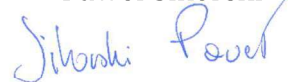
- cyfryzacja i informatyzacja: wdrażanie systemów GIS, zarządzania bazami danych, rozwiązań opartych na sztucznej inteligencji (modele matematyczne, redukcja wycieków z sieci wodociągowej, zarządzanie zapotrzebowaniem na wodę itd.);
- zarządzanie wodami opadowymi (systemy sterowania, rozwiązania oparte na naturze, retencjonowanie i ponowne wykorzystanie itd.);
- budowa biogazowni wspólnie z innymi interesariuszami (zieleń miejska, rolnictwo, przemysł spożywczy);
- zarządzanie energią (energetyka odnawialna, odzysk energii z wody i ścieków itd.);
- odzysk substancji biogennej i wody.

Postulaty Komitetu ds. Wody

Izba popiera postulaty zaproponowane przez Komitet ds. Wody:

- Wprowadzenie nowych mechanizmów finansowania inwestycji wodnych, np. Funduszu na rzecz Niebieskiej Transformacji i nowego programu operacyjnego dotyczącego gospodarki wodnej i zintegrowanych inwestycji terytorialnych na rzecz niebieskiej gospodarki.
- Uznanie sektorów gospodarki wodnej za priorytet strategiczny w okresie programowania 2028–2034.
- Wspieranie zrównoważonych inwestycji związanych z gospodarką wodną instrumentami zrównoważonego finansowania, takimi jak niebieskie obligacje, niebieskie pożyczki i obligacje społeczne.
- Opracowanie szczegółowych norm dotyczących zużycia wody w różnych sektorach gospodarki, takich jak rolnictwo lub przemysł.
- Przyjęcie w UE spójnych przepisów dotyczących mechanizmu regulującego gromadzenie zapasów wody w okresach deszczowych.
- Objęcie rozszerzoną odpowiedzialnością producenta kwestii gospodarowania ściekami.

Paweł Sikorski

Prezes Izby